

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

УТВЕРЖДАЮ

Ректор

_____ А.Д. Король

" ____ " _____ 2018 г.

Регистрационный № _____

**Программа вступительного испытания для специальности второй
ступени высшего образования (магистратуры):**

**1-21 81 05 Инновации в обучении языкам как иностранным
(белорусский язык как иностранный,
русский язык как иностранный)**

СОСТАВИТЕЛИ:

Л.Ф.Гербик, заведующий кафедрой прикладной лингвистики, кандидат филологических наук, доцент;

Г.К.Чеховский, доцент кафедры современного белорусского языка, кандидат филологических наук, доцент.

РЕКОМЕНДОВАНА К УТВЕРЖДЕНИЮ:

Советом филологического факультета (протокол № 5 от 21 декабря 2017г.)

ІНАВАЦЫІ Ў НАВУЧАННІ БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ ЯК ЗАМЕЖНАЙ

Лінгваметодыка як вучэбная, навуковая

і практычная дысцыпліна

Лінгваметодыка як вучэбная дысцыпліна. Раздзелы і аспекты лінгваметодыкі. Агульныя, прыватныя, спецыяльныя методыкі. Лінгваметодыка як навуковая дысцыпліна. Навучанне і яго аспекты. Стратэгіі засваення вучэбнага матэрыялу. Лінгваметодыка і лінгвадыдактыка. Тэрмінасістэма лінгваметодыкі. Прадмет лінгваметодыкі. Аб'ект лінгваметодыкі. Лінгваметодыка як практычная дысцыпліна. Паняцце тэхналогіі навучання.

Сувязі лінгваметодыкі з іншымі навукамі

Лінгваметодыка і педагогіка. Лінгваметодыка і псіхалогія. Індывідуальныя адрозненні навучэнцаў і засваенне замежнай мовы. Лінгваметодыка і псіхалінгвістыка. Лінгваметодыка і педагагічная псіхалогія. Лінгваметодыка і кагнітыўная псіхалогія. Лінгваметодыка і мовазнаўства. Размежаванне паняццяў *мова* і *маўленне* ў лінгвадыдактычных мэтах. Выкарыстанне мадэлей сказа ў якасці адзінкі навучання. Выкарыстанне лінгвістычнай тэорыі аб моўных кантактах. Лінгваметодыка і лінгвістыка тэксту. Лінгваметодыка і рыторыка. Лінгваметодыка і сацыялогія. Лінгваметодыка і сацыяльная псіхалогія. Лінгваметодыка і краіназнаўства (лінгвакраіназнаўства). Лінгваметодыка і лінгвакультуралогія.

Метады даследавання ў лінгваметодыцы

Метады, якія выкарыстоўваюцца на эмпірычным узроўні: аналіз навукова-метадычнай літаратуры, навуковае назіранне, абагульненне педагагічнага вопыту, гутарка, доследнае навучанне, анкетаванне, тэставанне, хранаметраванне, статыстычны аналіз эксперыментальных вынікаў. Метады, якія выкарыстоўваюцца на тэарэтычным узроўні: абстрагаванне, аналіз і сінтэз, кампарацыя (параўнанне), дэдукцыя і індукцыя, мадэляванне, экстрапаляцыя.

Узроўні валодання мовай

Праблема ўзроўняў валодання беларускай мовай як замежнай. Памежныя ўзроўні валодання мовай: узровень А – элементарнае валоданне мовай, узровень Б – свабоднае валоданне мовай, узровень В – дасканаласць валодання мовай. Сістэма дэскрыптарнаў для апісання ўзроўняў. Рэалізацыя ўзроўняў А, Б і В паводле чатырох відаў маўленчай дзейнасці (слуханне, маўленне, чытанне, пісьмо). Беларуская, расійская і агульнаеўрапейская сістэмы ўзроўняў: агульнае і адметнае. Шкала ўзроўняў валодання беларускай мовай (профіль вну): элементарнае валоданне мовай

(элементарны ўзровень, базавы ўзровень, памежны (БМЗ-1) узровень); свабоднае валоданне мовай (прамежкавы (БМЗ-2) узровень, прасунуты (БМЗ-3) узровень, звышпрасунуты (БМЗ-4) узровень); дасканаласць валодання мовай (прафесійны (БМЗ-5) узровень, дасканалы (БМЗ-6) узровень). Міжнародныя экзамены і сертыфікаты па замежных мовах і па беларускай мове як замежнай. Самаацэнка ўзроўню камунікацыйнай кампетэнцыі.

Сістэма навучання беларускай мове як замежнай

Сістэма навучання і сістэмны падыход. Характарыстыка сістэмы навучання БМЗ: функцыянальнасць, складанасць, адкрытасць, адаптыўнасць сістэмы. Тры ўзроўні сістэмы навучання БМЗ: макрападыход, навучанне канкрэтнай мове, мікрападыход. Функцыянаванне сістэмы навучання БМЗ. Віды працэсу навучання ў залежнасці ад узаемадзеяння выкладчыка і навучэнцаў (кантактнае (стацыянарнае) і дыстантнае (завочнае) навучанне; арыентаванае на выкладчыка і арыентаванае на навучэнцаў). Віды працэсу навучання ў залежнасці ад спосабаў яго арганізацыі (актыўнае і інфарматыўнае навучанне). Віды працэсу навучання ў залежнасці ад зместу навучання (кантэкстнае і пазакантэкстнае навучанне). Віды працэсу навучання ў залежнасці ад рэалізацыі ў навучанні прынцыпу свядомасці (інтуітыўнае і свядомае навучанне). Віды працэсу навучання ў залежнасці ад узаемадзеяння.

Профілі навучання беларускай мове як замежнай

Паняцце профілю навучання. Дашкольны профіль. Школьны профіль. Падрыхтоўчы профіль. Філагічны профіль. Сістэма падрыхтоўкі студэнта-філолага: практычныя, прафесійныя, пазнаваўчыя, выхаваўчыя мэты навучання. Функцыянальна-семантычны і фармальна-структурны падыходы да адбору і прэзентацыі матэрыялу. Уключаны профіль (уключанае навучанне). Нефілагічны профіль. Спецыфіка навучання беларускай мове як замежнай у навучальных установах нефілагічнага профілю. Курсавы профіль. Павышэнне кваліфікацыі. Завочны профіль. Дыстанцыйнае навучанне беларускай мове як замежнай. Віды дыстанцыйнага навучання ў вну з улікам тэлекамунікацыйных тэхналогій: дадатковае навучанне (вну – Інтэрнет – вну), змешанае навучанне (навучэнец – Інтэрнет – выкладчык), камунікацыйнае навучанне (навучэнец – Інтэрнет-цэнтр), асноўнае навучанне (навучэнец – Інтэрнет).

Падыходы да навучання беларускай мове як замежнай

Падыход да навучання як лінгваметадычная катэгорыя. Наяўныя класіфікацыі падыходаў да навучання. Падыходы з пункту гледжання аб'екта навучання (моўны, маўленчы, маўленчадзейнасны). Падыходы з пункту гледжання спосабу навучання (непасрэдны (інтуітыўны), свядомы (кагнітыўны), дзейнасны, цэнтраваны на навучэнцах (педагагіка супрацоўніцтва)). Сацыякультурны падыход і яго спецыфіка.

Мэты і задачы навучання беларускай мове як замежнай

Паняцце ‘мэты навучання’. Віды мэтаў навучання (практычная, агульнаадукацыйная, выхаваўчая, развіццёвая, стратэгічная (глабальная)).
Практычная мэта навучання. Прадметныя (сферы зносін – побытавая, вучэбная, сацыяльна-культурная, вытворча-прафесійная, афіцыйна-справавая; тэмы і сітуацыі зносін – сям’я, вольны час, горад, вёска, нацыянальныя традыцыі і звычаі і інш.; камунікацыйныя інтэнцыі зносін – кантактныя, інфарматыўныя, ацэначныя і інш.), моўныя (фанетыка, графіка, арфаграфія, марфеміка і словаўтварэнне, лексіка, марфалогія, сінтаксіс), маўленчыя (аўдзіраванне, маўленне, чытанне, пісьмо, пераклад), вучэбныя (праца з кнігай, канспектаванне, карыстанне тэхнічнымі сродкамі навучання і інш.), сацыякультурныя (краіназнаўчыя, лінгвакраіназнаўчыя, сацыякультурныя), прафесійныя (інфарматыўныя, рэгулятыўныя, ацэначныя і інш.) задачы навучання.

Змест навучання беларускай мове як замежнай

Структура зместу навучання: сродкі зносін (фанетычныя, лексічныя, граматычныя, краіназнаўчыя, лінгвакраіназнаўчыя); веды; навыкі і ўменні; сферы, тэмы, сітуацыі зносін; тэксты як матэрыяльная аснова зместу навучання. Прынцыпы адбору зместу навучання. Змест навучання ў залежнасці ад аб’екта навучання і засваення: мова – веды, маўленне – навыкі, маўленчая дзейнасць – уменні, культура – міжкультурная камунікацыя. Фонавыя веды. Маўленчы этыкет. Віды кампетэнцый (лінгвістычная, сацыялінгвістычная (маўленчая), дыскурсіўная, стратэгічная, сацыяльная, сацыякультурная, прадметная, прафесійная, стратэгічная (кампенсаторная)).
Размежаванне паняццяў *кампетэнцыя* і *кампетэнтнасць*. Камунікацыйная кампетэнцыя як вынік навучання (засваення мовы). Памылкі сацыякультурнага, лінгвакраіназнаўчага і псіхалагічнага характару. Прычыны сацыякультурных памылак і фактары, што спрыяюць іх з’яўленню. Прадметны бок зместу навучання. Умоўна-маўленчыя (вучэбныя) і маўленчыя сітуацыі зносін. Тэкст як адзінка зместу навучання. Аўтэнтычныя (неадаптаваныя) і вучэбныя (адаптаваныя) тэксты і іх роля ў навучальным працэсе.

Прынцыпы навучання беларускай мове як замежнай

Паняцце ‘прынцып навучання’. Класіфікацыя прынцыпаў навучання. Дыдактычныя прынцыпы навучання: прынцып свядомасці, прынцып актыўнасці, прынцып нагляднасці, прынцып трываласці, прынцып даступнасці, прынцып міжпрадметнай каардынацыі, прынцып міжкультурнага ўзаемадзеяння, прынцып прафесійнай кампетэнтнасці выкладчыка. Лінгвістычныя прынцыпы навучання: прынцып сістэмнасці, прынцып канцэнтрызму, прынцып размежавання моўных і маўленчых з’яў, прынцып функцыянальнасці, прынцып стылістычнай дыферэнцыяцыі,

прынцып мінімалізацыі. Псіхалагічныя прынцыпы навучання: прынцып матывацыі, прынцып паслядоўнасці ў фарміраванні маўленчых навыкаў і ўменняў, прынцып уліку індывідуальна-псіхалагічных асаблівасцей асобы навучэнца, прынцып уліку адаптацыйных працэсаў. Уласна метадычныя прынцыпы навучання: прынцып камунікацыйнасці, прынцып уліку роднай мовы навучэнцаў, прынцып вуснага папярэджання, прынцып узаемазвязанага навучання відам маўленчай дзейнасці, прынцып прафесійнай скіраванасці навучання, прынцып апраксімацыі, прынцып сітуацыйна-тэматычнай арганізацыі матэрыялу, прынцып уліку ўзроўняў валодання мовай. Прыметы камунікацыйнасці навучальнага працэсу: матываванасць, мэтанакіраванасць, індывідуальнасць адносін, маўленчая і мысленчая актыўнасць, узаемадзеянне і супрацоўніцтва, кантактнасць, сітуацыйнасць, інфармацыйнасць, навізна, з'ўрыстычнасць, функцыянальнасць, праблемнасць.

Метады навучання беларускай мове як замежнай

Агульнаметадалагічнае, агульнадыдактычнае і прыватнадыдактычнае значэнні паняцця 'метады'. Агульнадыдактычныя метады навучання: метады выкладання (дэманстрацыя, тлумачэнне, трэнінг, прымяненне, карэкцыя, ацэнка) і метады вывучэння (азнаямленне, асэнсаванне, удзел у трэнінгу, практыка, самакарэкцыя, самаацэнка). Прыватнадыдактычныя (уласна метадычныя) метады навучання: непасрэдня (натуральны, прамы, аўдыявізуальны, аўдыялінгвальны), свядомыя (граматыка-перакладны, практычны, супастаўляльны, рэпрадуктыўна-крэатыўны), камбінаваныя (метады чытання, камунікацыйны) і інтэнсіўныя (сугестапедагагічны, эмацыянальна-сэнсавы, метады актывізацыі магчымасцей асобы і калектыву, гіпнапедыя, рытмапедыя, экспрэс-метады, інтэл-метады).

Сродкі навучання беларускай мове як замежнай

Сістэма сродкаў навучання. Сродкі навучання для выкладчыка: адукацыйны стандарт, вучэбная праграма, кніга для выкладчыка, даведнікі, навуковая літаратура, метадычная літаратура. Сродкі навучання для іншаземцаў: падручнік, кніга для чытання (хрэстаматыя), дапаможнік па развіццю маўлення, зборнік практыкаванняў, даведнікі, слоўнікі (тлумачальныя, энцыклапедычныя, дзвюхмоўныя, этымалагічныя, арфаграфічныя, арфаэпічныя, фразеалагічныя слоўнікі, слоўнікі сінонімаў, слоўнікі антонімаў, частотныя слоўнікі, слоўнікі лінгвістычных тэрмінаў, адваротныя слоўнікі, лінгвакраіназнаўчыя слоўнікі. Падручнік як асноўны сродак навучання. Кампаненты падручніка (фанетычны матэрыял, лексічны матэрыял, граматычны матэрыял, сацыякультурны матэрыял, вучэбныя тэксты, каментарыі да тэкстаў, практыкаванні, слоўнік. Сістэма практыкаванняў: моўныя, маўленчыя, умоўна-маўленчыя (прамежкавыя); пытальна-адказавыя, рэплікавыя, дыялагічныя, апісальныя, дыскусійныя; трэніровачныя, кантрольныя, аспектычныя, комплексныя, рэцэптыўныя і

прадуктыўныя практыкаванні. Тыпы падручнікаў: граматыка-перакладныя, аўдыявізуальныя, аўдыялінгвальныя, практычныя, камунікацыйныя. Інтэнсіўныя і камп'ютэрныя курсы. Аўдыявізуальныя сродкі навучання: фонахрэстаматыя, фанаграмы (грамзапіс, магнітазапіс, радыёперадачы), відэаграмы (натуральныя: прадметы, дзеянні; мастацка-выяўленчыя: вучэбныя малюнкi, рэпрадукцыі з твораў жывапісу, слайды, дыяфільмы, фотаздымкі, геаграфічныя карты; графічныя: табліцы, дыяграмы, схемы), відэафонаграмы (кінафільмы, відэафільмы, тэлеперадачы, камп'ютэрныя праграмы). Тэхнічныя сродкі навучання: гукатэхнічныя (магнітафон, касетны плеер, радыёпрыёмнік, CD-ROM, DVD-ROM, магнітола, мабільны тэлефон, дыктафон), святлотэхнічныя (дыяпраектар, фільмаскоп, эпіпраектар, фотаапарат, лічбавая фотакамера, кадаскоп), гукасвятлотэхнічныя (кінапраектар, хатні кінатэатр, відэамагнітафон, відэакамера, тэлевізар, электронны перакладчык), сродкі камп'ютэрнага забеспячэння (камп'ютэр, CD-ROM, DVD-ROM, тэкставы сканер). Вучэбна-метадычны комплекс: структура, задачы, функцыі. Кабінет беларускай мовы як замежнай. Абсталяванне кабінета. Методыка правядзення вучэбных заняткаў па беларускай мове як замежнай у лінгафонных кабінетах. Методыка працы з дыяфільмамі і слайдфільмамі. Методыка працы з кінафільмамі і кінафрагментамі. Выкарыстанне тэлебачання ў навучанні беларускай мове як замежнай. Методыка працы з відэазапісамі. Выкарыстанне камп'ютэрных тэхналогій у працэсе навучання беларускай мове як замежнай.

Навучальны працэс і яго кампаненты

Змест паняцця 'навучальны працэс'. Структура навучальнага працэсу. Дзейнасць выкладчыка і навучэнцаў. Фактары паспяховасці навучальнага працэсу. Узаемасувязь навучальнага працэсу і навучальных мэтаў.

Удзельнікі навучальнага працэсу. Прафесійна-педагагічныя функцыі выкладчыка: канструктыўна-арганізацыйная, навучальная, выхаваўчая, гнастычная, ацэначная, матывацыйна-стымулюючая, інструментальная, функцыя самарэалізацыі. Педагагічныя здольнасці выкладчыка: дыдактычныя, акадэмічныя, перцэптыўныя, маўленчыя, арганізацыйныя, аўтарытарныя, камунікацыйныя, прагнастычныя. Уменні выкладчыка. Прафесійная кампетэнцыя выкладчыка і яе складнікі. Крыніцы фарміравання прафесійнай кампетэнцыі выкладчыка (родная мова, замежная мова, лінгвістыка, літаратуразнаўства, методыка, педагогіка, філасофія, сацыялогія, культуралогія, гісторыя, эканоміка, паліталогія; лекцыі і практычныя заняткі па методыцы, курсавыя і дыпломныя працы, педагагічная практыка). Узроўні прафесійнай кампетэнцыі выкладчыка (элементарны, памежны, кампетэнтны, майстар-узровень). Уменні прафесійнай кампетэнцыі выкладчыка

(канструктыўныя, вучэбныя, гнасеалагічныя, рэфлексійныя). Здольнасці да прафесійнай дзейнасці (дыдактычныя, арганізацыйныя, камунікацыйныя, прафесійныя, маўленчыя, перцэптыўныя, прагнастычныя). Якасці прафесійнай дзейнасці выкладчыка (ветлівасць, добрасумленнасць, аб'ектыўнасць, добразычлівасць, спагадлівасць, вытрымка, сціпласць, пачуццё новага, пачуццё ўласнай годнасці, гнуткасць, ініцыятыўнасць, назіральнасць, знаходлівасць, педагагічная інтуіцыя і інш.). Віды і аспекты прафесійнай дзейнасці (прафесійнае поле): выкладчык беларускай мовы як замежнай, перакладчык, спецыяліст-філолаг, педагог-настаўнік, навуковы супрацоўнік, культуролаг і інш. Прафесіяграма выкладчыка беларускай мовы як замежнай. Перыядызацыя этапаў навучання беларускай мове як замежнай. Вучэбная дзейнасць як аснова навучальнага працэсу. Структурная арганізацыя вучэбнай дзейнасці. Этапы навучання: устаноўка, тлумачэнне, замацаванне, развіццё, кантроль, ацэнка. Працэсуальны характар вучэбнай дзейнасці. Мадэль вучэбнай дзейнасці: дзейнасць выкладчыка і дзейнасць навучэнцаў у залежнасці ад этапаў навучання.

Арганізацыйныя формы навучання беларускай мове як замежнай

Віды арганізацыйных форм навучання: непасрэдныя і апасродкаваныя, калектыўныя і індывідуальныя; аўдыторныя практычныя заняткі (урок па практыцы беларускага маўлення), лабараторныя заняткі, лекцыя, семінар, кансультацыя, калёквіум, кіруемая самастойная работа студэнтаў (КСРС), вучэбная практыка, залік, экзамен, гутарка, хатняя падрыхтоўка. Урок па практыцы беларускага маўлення як асноўная арганізацыйная адзінка навучальнага працэсу. Тыпалогія ўрокаў у залежнасці ад скіраванасці заняткаў на фарміраванне маўленчых навыкаў (урокі фарміравання маўленчых навыкаў, урокі ўдасканалення маўленчых навыкаў, урокі развіцця маўленчых уменняў). Тыпалогія ўрокаў у залежнасці ад характару навыкаў (фанетычныя, лексічныя, граматычныя). Тыпалогія ўрокаў у залежнасці ад формы маўлення (маналагічнае, дыялагічнае). Тыпалогія ўрокаў у залежнасці ад яго зместу (урок-тлумачэнне, урок-дыскусія, урок-прэс-канферэнцыя, кінаўрок і інш.). Тыпалогія ўрокаў у залежнасці ад відаў дзейнасці – пазнаваўча-камунікацыйнай і ўласна-камунікацыйнай (урокі, скіраваныя на авалоданне сродкамі і тэхналогіяй зносін або маўленнем як спосабамі фарміравання і фармулявання думак, урокі, скіраваныя на развіццё камунікацыйнай дзейнасці ў яе розных відах і формах). Камбінаваныя ўрокі і іх спецыфіка. Структура ўрока. Стабільныя і варыятыўныя кампаненты ўрока: пачатак, ядро; тлумачэнне, замацаванне, практыка, падвядзенне вынікаў, заданне на дом. Сістэма практыкаванняў: падрыхтоўчыя, імітацыйныя, практыкаванні, якія прадугледжваюць свядомы выбар, практыкаванні на падстаноўку, трансфармацыйныя, дапаўняльныя, пашыральныя, практыкаванні на аналогію, практыкаванні з ключом, практыкаванні са стандартнымі фразамі, пытална-адказавыя практыкаванні, рэспансіўныя, рэплікавыя, сітуацыйныя практыкаванні, пераказ, дэскрыптыўныя, ініцыятыўныя практыкаванні, драматызацыя).

Эфектыўнасць урока. Схемы аналізу ўрока. Планаванне заняткаў па беларускай мове як замежнай. Пагадзіннае, тэматычнае і перспектыўнае планаванне заняткаў. Самастойная работа па беларускай мове як замежнай. Пазааўдыторная работа па беларускай мове як замежнай.

Кантроль у навучанні беларускай мове як замежнай

Мэты кантролю. Спецыфіка кантролю. Функцыі кантролю (дыягнастычная, навучальная, кіраванне, карэкцыя, стымуляванне, ацэнка). Віды кантролю (папярэдні, бягучы, прамежкавы, выніковы). Патрабаванні да кантролю (аб'ектыўнасць, рэгулярнасць, дыферэнцыраваны характар, дакладнасць і выразнасць фармулёвак кантрольных заданняў). Сродкі кантролю (раздатачны матэрыял, фанаграмы, відэаграмы, тэсты). Тэст як сродак кантролю ведаў. Форма тэстаў (адкрытая, закрытая). Тыпалогія тэстаў (нарматыўна-арыентаваныя, крытэрыяльна-арыентаваныя, камунікацыйныя). Віды тэставых заданняў (перакрыжаваны выбар, альтэрнатыўны выбар, выбар з мноства, упарадкаванне, завяршэнне, падстаноўка, трансфармацыя, адказ на пытанне, унутрымоўнае перафразаванне, міжмоўнае перафразаванне, клоўз-тэст). Формы кантролю (індывідуальны, фронтальны, калектыўны, парны). Аб'екты кантролю (маўленчыя навыкі, маўленчыя ўменні, моўная кампетэнцыя, камунікацыйная кампетэнцыя, сацыякультурная кампетэнцыя). Прыёмы кантролю (адказ на пытанні, выклад зместу, выбар адпаведных сцверджанняў, выпраўленне недакладных сцверджанняў, пастаноўка пытанняў, фармуляванне галоўнай думкі тэксту, складанне плана, складанне рэзюме). Аналіз узораў тэставых заданняў.

Навучанне аспектам беларускай мовы

Навучанне беларускаму вымаўленню і інтанацыі. Фарміраванне фанетычных навыкаў, фанематычнага слыху. Авалоданне тэхнікай вымаўлення зычных і галосных гукаў беларускай мовы (узровень слова, узровень словазлучэння, узровень сказа; працэс маўлення і чытанне). Фарміраванне аўдытыўных навыкаў успрымання інтанацыйнага малюнка і яго адэкватнае ўзнаўленне ў маўленчай плыні. Артыкуляторны трэнінг. Развіццё маўленчага (фанематычнага і інтанацыйнага) слыху. Навучанне лексіцы. Фарміраванне лексічных навыкаў. Праблема прэзентацыі (семантызацыі) лексічных адзінак. Падрыхтоўчыя практыкаванні на базе працы з тэкстам. Трансфармацыйныя практыкаванні для актывізацыі беларускай лексікі ў вусным маўленні. Навучанне граматыцы. Фарміраванне граматычных маўленчых навыкаў прадуктыўнага маўлення. Азнямленне і папярэдняе замацаванне граматычнага матэрыялу. Кантраляванне граматычных навыкаў. Фарміраванне рэцэптыўных граматычных навыкаў. Лексікалізаванае авалоданне граматычным матэрыялам. Сегментаванне граматычнага цэлага (сказа, ЗФА, тэксту). Адпрацоўка аперацый генеравання маўленчых выказванняў на беларускай мове. Лексіка-граматычная ідэнтыфікацыя маўленчых выказванняў. Сітуацыйна абумоўленае выкарыстанне маўленчых выказванняў.

Навучанне відам маўленчай дзейнасці і камунікацыі на беларускай мове

Навучанне аўдзіраванню. Пераадоленне фанетычных, лексічных і граматычных цяжкасцей успрымання беларускага маўлення.

Навучанне ўспрымання маўленчай плыні. Навучанне антыцыпацыі, вылучэнню катэгорый сэнсавай інфармацыі. Развіццё аўдытыўнай памяці. Праца з аўдыятэкстам.

Навучанне маналагічнаму маўленню на базе тэксту і на сітуацыйнай аснове (узровень фразы, узровень ЗФА, узровень тэксту). Праца з узорамі пісьмовага (пісьмовыя тэксты і іх фрагменты) і вуснага (фона- і відэазапісы) маналагічнага маўлення.

Навучанне дыялагічнаму маўленню з выкарыстаннем тэкстаў-узораў. Навучанне дыялагічнаму маўленню на базе дыялогаў. Навучанне дыялагічнаму маўленню пры дапамозе стварэння камунікацыйных сітуацый. Асноўныя функцыянальныя тыпы выказванняў (абмен інфармацыяй, маўленчыя дзеянні, формулы беларускага маўленчага этыкету).

Навучанне чытанню. Віды чытання і іх паслядоўнасць (чытанне-прагляд, азнаямляльнае чытанне, чытанне-вывучэнне, чытанне-пошук). Навучанне чытанню-вывучэнню: перадтэкставы этап. Суаднясенне значэння слова з тэмай (сітуацыяй, кантэкстам). Пашырэнне лексічнага запасу. Пазнаванне і дыферэнцыяцыя граматычных з'яў. Успрымання і разуменне сказа як адзінай сэнсавай структуры. Вылучэнне ў сказах ключавых слоў, суб'екта і прэдыката, тэмы і рэмы. Моўная здагадка. Прагназаванне на моўным узроўні. Фарміраванне навыкаў працы са слоўнікам. Навучанне чытанню-вывучэнню: тэкставы этап. Падзел тэкставага матэрыялу на сэнсавыя фрагменты. Вылучэнне семантычных цэнтраў у тэксце. Эквівалентная замена, выклад асноўнай думкі тэксту. Навучанне чытанню-вывучэнню: паслятэкставы этап. Праверка разумення фанетычнага зместу тэксту. Навучанне інтэрпрэтацыі тэксту. Вылучэнне пазнаваўчага патэнцыялу тэксту. Навучанне азнаямляльнаму чытанню: перадтэкставы этап. Разуменне лексіка-тэматычнай асновы тэксту. Вызначэнне сродкаў звязнасці ў тэксце. Разуменне сказаў, у якіх ёсць незнаёмыя словы. Вылучэнне структурна-семантычных кампанентаў тэксту. Прагназаванне зместу тэксту. Навучанне азнаямляльнаму чытанню: тэкставы этап. Разуменне асобных фактаў. Вызначэнне сэнсавай сувязі паміж асобнымі фразамі ў тэксце. Аб'яднанне асобных фактаў тэксту ў семантычнае цэлае. Навучанне азнаямляльнаму

чытанню: паслятэкставы этап. Кантраляванне разумення асноўнага зместу прачытанага тэксту. Вызначэнне камунікацыйнага намеру аўтара і асноўнай функцыі тэксту. Развіццё ўмення выражаць ацэначныя меркаванні наконт прачытанага тэксту. Навучанне чытанню-прагляду: перадтэкставы этап. Праца з загаловамі тэксту. Авалоданне структура-кампазіцыйнымі асаблівасцямі тэкстаў розных функцыянальных стыляў і жанраў. Навучанне чытанню-прагляду: тэкставы этап. Вызначэнне тэмы тэксту. Сэнсавы прагназаванне зместу тэксту. Навучанне чытанню-прагляду: паслятэкставы этап. Кантраляванне разумення тэксту. Навучанне чытанню-пошуку: перадтэкставы этап. Азнаямленне з кампазіцыяй і паліграфічным афармленнем выдання. Пазнаванне і дыферэнцыяцыя ключавых тэрмінаў. Навучанне чытанню-прагляду: тэкставы этап. Праблема агульнага ўспрымання тэксту. Вызначэнне найбольш істотных фрагментаў тэксту. Навучанне чытанню-прагляду: паслятэкставы этап. Кантраляванне ўмення выяўляць у тэксце канкрэтную інфармацыю. Навучанне чытанню ўголас. Засваенне гука-літарных суадносін. Фарміраванне механізмаў пазнавання асобных слоў. Выкарыстанне метада М. Уэста. Навучанне выразнаму чытанню тэксту. Навучанне хуткаму чытанню. Праблема пашырэння вертыкальнага і гарызантальнага поля зроку. Навучанне пісьму. Навучанне арфаграфіі. Пісьмовыя трэніровачныя практыкаванні. Навучанне пісьмоваму маўленню. Пісьмова-маўленчыя практыкаванні для працы з друкаваным тэкстам.

Гульнявое навучанне беларускай мове

Моўныя (фанетычныя, арфаграфічныя, лексічныя, граматычныя) гульні. Гульнявыя практыкаванні для маўленчага трэнінгу. Гульні-інтэрв'ю для актывізацыі навыкаў і ўменняў у сістэме “дыялог – маналог”. Гульні на здагадку. Гульні на сумесную маўленчую дзейнасць і камунікацыйнае ўзаемадзеянне. Ролевыя гульні.

Лінгвакраіназнаўчы падыход

ў выкладанні беларускай мовы як замежнай

Асноўныя палажэнні лінгвакраіназнаўчай канцэпцыі навучання мове. Лінгвакраіназнаўчая кампетэнцыя. Сувязь лінгвакраіназнаўства з культуразнаўствам і лінгвакультуралогіяй. Супастаўляльнае лінгвакраіназнаўства, яго мэты. Тыпалогія лінгвакраіназнаўчых каментарыяў: апісальныя, азначальныя, апісальна-азначальныя. Канцэпцыя логэпістэмы. “Чалавечы фактар” у мове. Нацыянальна-культурная семантыка беларускай фразеалогіі і афарызмаў. Сістэма заданняў для працы ў іншамоўнай аўдыторыі з улікам лінгвакраіназнаўчых ведаў. Дыялог культур у працэсе

навучання беларускай мове як замежнай. Асноўныя аспекты дыялога культур: білінгвістычны, прагматычны, кагнітыўны, аксіялагічны, эстэтычны. Супастаўляльныя лінгвакраізнаўчыя слоўнікі. Слоўнік тыпу INSITU беларускай мовы. Праца з лінгвакраізнаўчымі тэкстамі. Абагульненне ведаў пра культурны кампанент слова.

Актуальны стан і тэндэнцыі развіцця сучаснай лінгваметодыкі

Выкладанне беларускай мовы як замежнай у другой палове ХХ – пачатку ХХІ стст.: сацыялінгвістычны, лінгваметадычны і ўласна лінгвістычны аспекты Змены лінгвістычнага і экстралінгвістычнага характару і пераасэнсаванне метадычных устаноў. Класічныя падручнікі і вучэбныя дапаможнікі па беларускай мове як замежнай: *Белорусский язык для говорящих по-русски* (аўт. А.А. Крывіцкі, А.Я. Міхневіч, А.І. Падлужны; Мн., 1973, 1990), *Учебник белорусского языка: Для самообразования* (аўт. А.А. Крывіцкі, А.І. Падлужны; Мн., 1994), *Русско-белорусский разговорник* (аўт. А.Я. Міхневіч; Мн., 1991). Падзеі арганізацыйнага характару, якія паспрыялі развіццю дысцыпліны (стварэнне *Праграмы па спецыялізацыі “Беларуская мова як замежная”* (аўт.-склад. В.М. Ляшук; Мн., 2000), вучэбнага дапаможніка *Гаворым па-беларуску* (пад рэдакцыяй Л.І. Сямешкі; Мн., 1999), *Праграм спецыяльных курсаў па спецыялізацыі “Беларуская мова як замежная”* (пад рэд. Л.І. Сямешкі; Мн., 2000), падручнікаў беларускай мовы для нямецкіх студэнтаў (Т.Р. Рамза, К. Гуртыг; Мн., 2001, Мюнхен, 2003), вучэбнага дапаможніка *Гісторыя і культура беларусаў: тэксты і заданні* (аўт.-склад. С.А. Важнік, І.І. Савіцкая; Мн., 2003), арганізацыя і правядзенне Міжнародных летніх семінараў школы беларусістыкі (У.А. Навумовіч, Л.І. Сямешка, А.А. Кожынава і інш.), міжнародных навуковых канферэнцый у БДУ, МДЛУ, БДПУ імя М. Танка і іншых вышэйшых навучальных установах Рэспублікі Беларусь, практыка беларускага маўлення (гадавыя і семестравыя стажыроўкі) на філалагічным факультэце БДУ для студэнтаў з Польшчы, Германіі, Чэхіі, Расійскай Федэрацыі, ЗША, Японіі, распрацоўка спецыялізацыі “Беларуская мова як замежная” на філалагічным факультэце БДУ), праца кафедраў беларускай філалогіі ў Варшаўскім і Беластоцкім універсітэтах пад кіраўніцтвам праф. А. Абрэмбскай-Яблонскай, праф. А. Барташэвіча, праф. А. Баршчэўскага, праф. Л. Пісарэка, праф. Э. Смулкавай і інш. Тэарэтычнае абгрунтаванне практыкі выкладання беларускай мовы як замежнай. Характарыстыка агульных тэндэнцый у развіцці лінгваметодыкі: паглыбленае даследаванне маўленчых зносін як формы ўзаемадзеяння людзей пры дапамозе мовы, арыентацыя выкладчыка на навучанне міжкультурным зносінам,

даследаванне ўзаемадзеяння мовы і культуры (лінгвакультуралагічны і лінгвакраіназнаўчы падыходы), пашырэнне тэрмінасістэмы лінгваметодыкі (лінгвакультурэма, логэпістэма, міфалагема, канцэпт, канстанта), інтэнсіфікацыя даследаванняў у рэчышчы кантролю ўзроўняў авалодання беларускай мовай як замежнай (стварэнне новай галіны педагогікі – тэсталогіі), абгрунтаванне зместу камунікацыйнай кампетэнцыі як мэты навучання беларускай мове як замежнай, развіццё сучасных навучальных тэхналогій, інтэграцыя адукацыйных сістэм у розных краінах свету.

ЛІТАРАТУРА

1. Азимов Э.Г., Щукин А.Н. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков). СПб., 1999.
2. Акишина А.А., Каган О.Е. Учимся учить. Что надо знать о преподавании русского языка. М., 1997.
3. Акишина А.А., Шляхов В. Учим читать быстро и эффективно. Путь к педагогическому мастерству. М., 1991.
4. Аксенова М.П. Русский язык по-новому. Ч. 1, 2, 3. СПб., 1999.
5. Актуальные вопросы преподавания русского языка как иностранного / Под ред. К.В.Горшковой. М., 1978.
6. Арнольд И.В. Основы научных исследований в лингвистике. М., 1991.
7. Бахтиярова Х.Ш., Щукин А.Н. История методики преподавания русского языка как иностранного. Киев, 1988.
8. Беларусазнаўства: Навучальны дапаможнік / Пад рэд. П. Брыгадзіна. Мн., 1997.
9. Беларуская мова: Энцыклапедыя / Пад рэд. А.Я. Міхневіча. Мн., 1994.
10. Беларусь. Энцыклапедычны даведнік. Мн., 1995.
11. Белорусский язык для стран СНГ: учебник / Н.Ю. Павловская, О.В. Борисенко, П.В. Васюченко, Л.С. Кныш, О.В. Семенькевич, Г.К. Чеховский. Рекомендовано Учебно-методическим объединением по образованию в области лингвистики Министерства образования и науки Российской Федерации в качестве учебника для студентов, обучающихся по лингвистическим специальностям и направлениям. – М.: ИПК МГЛУ "Рема", 2012.
12. Беляев Б.В. Очерки по психологии обучения иностранным языкам. М., 1959.
13. Бим И.Л. Методика обучения иностранным языкам как наука и проблемы школьного учебника. М., 1977.
14. Бордович А.М., Гируцкий А.А., Чернышова Л.В. Сопоставительный курс русского и белорусского языков. Мн., 1999.
15. Будаев В.Г. Русский с алфавита. Мн., 2003.
16. Вагнер В.Н. Методика преподавания русского языка аглоговорящим и франкоговорящим: Фонетика. Графика. Устная речь. 2-е изд. М., 2001.
17. Важнік С.А. Беларуская мова як замежная: сацыялінгвістычны, лінгваметадычны і ўласна лінгвістычны аспекты // Язык и социум: Материалы VI Международной научной конференции, 3-4 декабря 2004, Минск: В 2 ч. Ч. 1 / Редкол. Л.Н. Чумак (отв. ред.). Мн., 2004. С. 19-24.
18. Вербицкая Л.А. Давайте говорить правильно. Пособие по русскому языку: 2-е изд., испр. и доп. М., 2001.
19. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Язык и культура. М., 1973.
20. Вишнякова Т.А. Основы методики преподавания русского языка студентам-нефилологам. М., 1982.

21. Всеволодова М.В. Теория функционально-коммуникативного синтаксиса: Фрагмент прикладной (педагогической) модели языка. М., 2000.
22. Вятютнев М.Н. Теория учебника русского языка как иностранного. М., 1984.
23. Гаворым па-беларуску: Вучэб. дапам. па бел. мове для замежн. навучэнцаў / Пад рэд. Л.І.Сямешкі. – Мн., 1999.
24. Гак В.Г. Русский язык в сопоставлении с французским. М., 1988.
25. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. М., 2000.
26. Глухов Б.А., Щукин А.Н. Термины методики преподавания русского языка как иностранного. М., 1993.
27. Говард М. Сучасная культурная антрапалогія. Мн., 1995.
28. Демиденко Л.П. Речевые ошибки: Учеб. пособие для филол. фак. пединститутов. Мн., 1986.
29. Демьяненко М.Я., Лазаренко К.А., Мельник С.В. Основы общей методики обучения иностранным языкам. Киев, 1984.
30. Елинек С. О роли учебника в процессе обучения русскому языку как иностранному // Русский язык за рубежом. 1995. № 1.
31. Журавлева Л.С., Зиновьева М.Д. Обучение чтению (на материале художественных текстов). 2-е изд. М., 1988.
32. Изаренков Д.И. Обучение диалогической речи. 2-е изд. М., 1986.
33. Исаченко А.В. Грамматический строй русского языка в сопоставлении с словацким. Братислава, 1995.
34. Капитонова Т.И., Щукин А.Н. Современные методы обучения русскому языку иностранцев. М., 1987.
35. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. М., 1987.
36. Книга о грамматике: Русский язык как иностранный: Учебное пособие / Под ред. А.В. Величко. М., 2004.
37. Комков И.Ф. Задачи и упражнения по методике преподавания иностранного языка. Мн., 1986.
38. Комков И.Ф. Методика преподавания иностранного языка. Мн., 1979.
39. Корчажкина О.М., Тихонова Р.М. Мои любимые звуки: Фонетико-орфографический справочник английского языка. М., 1996.
40. Костера П. Обучение иностранному языку в языковой лаборатории. М., 1986.
41. Костомаров В.Г., Митрофанова О.Д. Методическое руководство для преподавателей русского языка иностранцам. М., 1988.
42. Кривицкий А.А., Михневич А.Е., Подлужный А.И. Белорусский язык для говорящих по-русски. Мн., 1990.
43. Кривицкий А.А., Подлужный А.И. Учебник белорусского языка: Для самообразования. Мн., 1994.
44. Культура і гісторыя беларусаў: Тэксты і заданні: Вучэб. дапам. па практыцы беларускага маўлення для замежных студэнтаў / Аўт.-склад. С.А. Важнік, І.І. Савіцкая. Мн., 2003.

45. Лебединская С.И., Гончар Г.Г. Русский язык как иностранный: Типовая программа. Мн., 2005.
46. Лингвистический энциклопедический словарь / Отв. ред. В.Н. Ярцева. М., 1990.
47. Львов М.Р. Словарь-справочник по методике русского языка. М., 1997.
48. Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі. Мн., 1997.
49. Лыч Л.М. Беларуская нацыя і мова. – Мн., 1994.
50. Ляшук В.М. Праграма па спецыялізацыі “Беларуская мова як замежная”. Мн., 1999.
51. Маслова В.А. Лингвокультурология. М., 2001.
52. Метлюк А.А. Взаимодействие просодических систем в речи билинга. Мн., 1986.
53. Методика / Под ред. А.А. Леонтьева, Т.А. Королевой, 3-е изд. М., 1982.
54. Методика обучения русскому языку как иностранному: Курс лекций / Л.В. Московкин и др. СПб., 2000.
55. Методика преподавания русского языка иностранцам / Под ред. С.Г. Бархударова. М., 1967.
56. Методика преподавания русского языка как иностранного / О.Д. Митрофанова, В.Г. Костомаров и др. М., 1990.
57. Методика преподавания русского языка как иностранного для зарубежных филологов-русистов (включенное обучение) Под ред. А.Н. Щукина. М., 1990.
58. Методическое руководство для преподавателей русского языка иностранцам / В.Г. Костомаров, О.Д. Митрофанова. 4-е изд. М., 1988.
59. Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика. М., 2000.
60. Мечковская Н.Б. Семиотика. М., 2004.
61. Миньяр-Белоручев Р.К. Методика обучения французскому языку. М., 1990.
62. Миньяр-Белоручев Р.К. Методический словарь: толковый словарь терминов методики обучения языкам. М., 1996.
63. Миньяр-Белоручев Р.К. Теория и методы перевода. М., 1996.
64. Михневич А.Е. Русско-белорусский разговорник. Мн., 1991.
65. Міхневіч А.Я. Функцыі мовы і маўлення і праблемы беларуска-рускага двухмоўя // Пытанні білінгвізму і ўзаемадзеяння моў. Мн., 1982.
66. Міхневіч А.Я., Навічэнка Н.М. Англа-беларускі размоўнік. Мн., 1992.
67. Мощенская Л.Г. Как белорусы говорят по-русски? Варианты рода имён существительных в русской речи белорусов / Под ред. П.П. Шубы. Мн., 1992.
68. Настольная книга преподавателя иностранного языка. Мн., 2001.
69. Общая методика обучения иностранным языкам: Хрестоматия / Сост. А.А. Леонтьев. М., 1991.
70. Остапенко В.И. Обучение русской грамматике иностранцев на начальном этапе. 3-е изд. М., 1987.

71. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. М., 1985.
72. Пассов Е.И. Основы методики обучения иностранным языкам. М., 1977.
73. Педагогическое речеведение: Словарь-справочник. 2-е изд. / Сост. А.А. Князев. М., 1998.
74. Пособие по методике преподавания русского языка как иностранного для студентов-нефилологов / В.С. Девятайкина и др. М., 1984.
75. Праграмы спецыяльных курсаў па спецыялізацыі “Беларуская мова як замежная” / Аўт.-склад. В.М. Ляшук, Л.І. Сямешка, А.А. Пацехіна і інш. Мн., 2000.
76. Практыкум па методыцы выкладання беларускай мовы / З.Б. Варановіч, Л.І. Гамеза, С.І. Крылова, І.М. Саматыя. Мн., 1998.
77. Прохоров Ю.Е. Лингвострановедение. Культуроведение. Страноведение. Теория и практика обучения русскому языку как иностранному. М., 1995.
78. Раманцэвіч В. Пачаткі роднае мовы. Мн., 1993.
79. Рамза Т.Р. Беларуская мова? З задавальненнем! Для замеж. навучэнцаў. Мн., 2010.
80. Рахманов И.В. Обучение устной речи на иностранном языке. М., 1980.
81. Русский язык для всех / Под ред. В. Костомарова. М., 1976.
82. Русский язык для туристов. / В.Г. Костомаров, А.А. Леонтьев. М., 1978.
83. Слоўнік тыпу INSITU беларускай мовы: Слоўнік, граматычны даведнік, збор тэкстаў для вывучаючых беларускую мову. Мн., 2003.
84. Смирницкий А.И. Очерки по сопоставительной грамматике русского и английского языков. М., 1975.
85. Современное зарубежное языкознание / Под ред. А.С. Мельничука. Киев, 1993.
86. Супрун А.Е. Лекции по теории речевой деятельности. Мн., 1996.
87. Сурьгин А.И. Основы теории обучения на неродном для учащихся языке. СПб., 2000.
88. Сямешка Л.І., Шкраба І.Р., Бадзевіч З.І. Курс беларускай мовы. Мн., 1996.
89. Токарева И.И. Сопоставительное изучение речевого поведения. Проблемы, принципы, теория. Мн., 1996.
90. Усейнова Г. Русский язык – это просто. Начальный курс разговорного языка. СПб., 1999.
91. Учебник по практическому курсу русского языка для иностранных студентов-филологов 3-го курса включённого типа обучения. / Г.В. Донченко и др. Ч. 1. Обучение грамматике. М., 1989. Ч. 2. Речевое общение. М., 1990.
92. Учебник по русскому языку для факультетов и курсов повышения квалификации зарубежных преподавателей / Н.А. Метс и др. М., 1980.
93. Учебник русского языка для иностранных студентов-филологов. 1-й год обучения / Е.И. Войнова и др. М., 1981; 2-й год обучения / Е.И. Войнова и др. М., 1981; 3-й год обучения / Н.А. Лобанова и др. М., 1980; 4-5-й год обучения / Н.А. Лобанова и др. М., 1980.

94. Учебник русского языка для лиц, говорящих на французском языке. / В.Н. Ванеева и др. М., 1969.
95. Учебник русского языка для подготовительных факультетов вузов СССР / Е.Г. Баш и др. 3-е изд. М., 1983.
96. Учебник русского языка для стажеров и аспирантов гуманитарного профиля. Интенсивный курс / И.М. Рожкова, Л.И. Пирогова. М., 1981.
97. Учебник русского языка для студентов естественных и технических специальностей. / Е.М. Жуковская и др. М., 1984.
98. Филиппова О.В. Профессиональная речь учителя. Интонация: Учебное пособие. М., 2001.
99. Хрестоматия по методике преподавания русского языка как иностранного / Сост. А.Н. Щукин. Воронеж, 1998.
100. Человеческий фактор в языке. Язык и порождение речи. М., 1991.
101. Чумак Л.Н. Синтаксис русского и белорусского языков в аспекте культурологии. Мн., 1997.
102. Шанский Н.М. Русское языкознание и лингводидактика. М., 1985.
103. Щерба Л.В. Преподавание иностранных языков в средней школе. Общие вопросы методики. М., 1947.
104. Щукин А.Н. Методика краткосрочного обучения русскому языку как иностранному. М., 1984.
105. Яковлева Е.С. Фрагменты русской языковой картины мира (модели пространства, времени и восприятия). М., 1994.
106. Ramza, T., Tesch, S. Weißrussische Sprache in 20 Lektionen: Intensivkurs. – Oldenburg: BIS-Verlag der Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, 2012. (1 CD).
107. Hurtig C.I. Kurze belarussische Grammatik in Tabellen für deutschsprachige Studenten / Кароткая граматыка беларускай мовы ў табліцах для нямецкамоўных навучэнцаў. Мн., 2001.
108. Hurtig C.I., Ramza T. Belarussische Grammatik in Tabellen und Übungen / Граматыка беларускай мовы ў табліцах і практыкаваннях // Slavistische Beiträge. Band 420. – München, 2003.

РУССКИЙ ЯЗЫК КАК ИНОСТРАННЫЙ

1. Русский язык на фоне других языков. Сопоставительно-типологическое описание РКИ. Типология как способ изучения общего и особенного. Гипотеза лингвистической относительности. Русская языковая картина мира. Два подхода в обучении РКИ. Русский язык на основе двуязычия. Национально-ориентированная методика преподавания РКИ. Национально-ориентированная методика преподавания РКИ. Типичные трудности русского языка для иностранцев.
2. Русская языковая система в типологическом аспекте. Типологические особенности русской фонетики. Типологические особенности русской интонации. Типология иностранного акцента в русской речи. Типологические особенности лексической системы русского языка. типичные ошибки в словоупотреблении, связанные с особенностями лексической системы русского языка. Типологические особенности морфологической системы русского языка. Морфемико-словообразовательная структура русского слова. Словообразовательная цепочка. Словообразовательное гнездо. Типологические особенности синтаксической системы русского языка.
3. Русская языковая личность.
4. Функциональный подход к языковым явлениям. Звучащая речь как аспект изучения русского языка как иностранного. Функциональная лексикология. Функциональная грамматика. Функциональное словообразование. Функционально-коммуникативный синтаксис.
5. Текст. Текстолингвистика как новое направление в языкознании. Синтаксический аспект текста. Коммуникативный аспект текста. Номинативный аспект текста. Культурологический аспект текста. Модальный аспект текста. Стилистический аспект текста. Прагматический аспект текста. Психолингвистический аспект текста. Основные категории текста. Основные категории художественного текста. Интертекст (текст в тексте). Моделируемость текстов. Типология текстов.
6. Проблемы взаимосвязи языка и культуры. Современные подходы к проблеме взаимосвязи язык а и культуры. Лингвокультурные типы языков. Языковая ментальность. Лингвокультурная общность восточнославянских языков и её интерпретация в методических целях. Направления лингвокультурологических исследований. Методика лингвокультурологических исследований. Единицы лингвокультурологического анализа и описания. Национально-культурная специфика речевого общения.

7. Уровни языка в культуроведческом аспекте: фонетика, лексика, грамматика. Идиоматика национального языка. Педагогическая культурология. Типология социокультурных ошибок.
8. Методика преподавания РКИ как наука. Методика преподавания РКИ как составная часть методики преподавания иностранных языков. Связь методики с другими науками. Лингвистическое обоснование методики преподавания РКИ. Основные категории РКИ. Понятие компетенций. Основные теоретические положения методики преподавания РКИ. Методы исследования в методике. Основные этапы развития методики преподавания РКИ как науки.
9. Система обучения русскому языку как иностранному. Понятие системы и системного подхода в РКИ. Профили и формы обучения. Подходы к обучению языку как методическая категория. Содержание обучения и его структура. Средства обучения как система. Технологии обучения. Инновационные технологии обучения РКИ. Технологии в обучении. Организационные формы обучения. Контроль в обучении РКИ. Уровни владения РКИ. Система повышения квалификации преподавателей РКИ в Республике Беларусь.
10. Методы обучения. Классификация методов-направлений в обучении. Прямые методы. Сознательные методы. Комбинированные методы. Интенсивные методы. Программированное обучение. ЭВМ в учебном процессе.
11. Социокультурный подход в обучении РКИ. История становления вопроса. Развитие лингвострановедения как аспекта методики преподавания РКИ. Аккультурация в обучении иностранному языку. Иноязычная культура как содержание обучения иностранному языку. Типология лингвокультурем. Межкультурная коммуникация – новая модель обучения РКИ. Сопоставительное лингвокультуроведение. Лингвокультурологические комплексы в обучении РКИ.
12. Текст в практическом курсе русского языка как иностранного. Роль текста в обучении языку как родному и как иностранному. Стратегии обучения. Текстцентрическая концепция в обучении РКИ. Виды текстов на разных этапах обучения РКИ. Принципы отбора текстов для чтения. Недочеты работы с текстом. Виды заданий при работе с текстом на занятии.
13. Обучение речевой деятельности. Виды речевой деятельности. Взаимосвязанное обучение видам речевой деятельности. Обучение аудированию. Обучение говорению. Обучение чтению. Обучение письму и письменной речи.
14. Роль разных аспектов в построении лингвометодических моделей обучения РКИ. Обучение произношению. Обучение грамматике. Обучение лексике. Обучение узкоспециальной лексике.

15. Обучающий фактор русской языковой среды. Типология языковой среды. Методическая система обучения в языковой среде. Включённое обучение как особый профиль обучения РКИ. Аккультурация как фактор бикультурной билингвальной среды. Адаптация к новым образовательным традициям. Тенденции развития и инновации в методике преподавания РКИ.

ЛИТЕРАТУРА

1. Акишина, А. А. Учимся учить: для преподавателя русского языка как иностранного / А. А. Акишина, О. Е. Каган. М., 2002.
2. Арутюнов, А. Р. Теория и практика создания учебника русского языка для иностранцев / А. Р. Арутюнов. М., 1990.
3. Вагнер, В. Н. Методика преподавания русского языка англоговорящим и франкоговорящим / В. Н. Вагнер. М., 2001.
4. Верещагин, Е. М. Язык и культура. Три лингвострановедческие концепции: лексического фона, речеповеденческих тактик и сапиентемы / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров; под ред. и послесл. академика Ю. С. Степанова. М., 2005.
5. Гришаева, Л. И. Введение в теорию межкультурной коммуникации: учеб. пособие для студ. лингв. фак. высш. учеб. заведений / Л. И. Гришаева, Л. В. Цурикова. М., 2007.
6. Капитонова, Т. И. Современные методы обучения русскому языку как иностранному / Т. И. Капитонова, А. Н. Щукин. 2-е изд., перераб и доп. М., 1987.
7. Кашлев, С. С. Интерактивные методы обучения: учеб.-метод. пособие / С. С. Кашлев. Минск, 2011.
8. Кодухов, В. И. Русский язык как иностранный: учеб. пособие / В. И. Кодухов. Л., 1985.
9. Костомаров, В. Г. Методическое руководство для преподавателей русского языка иностранцам / В. Г. Костомаров, О. Д. Митрофанова. М., 1988.
10. Лассан, Э. Лингвокультурология. Очерк русской концептологии / Э. Лассан. Вильнюс, 2008.
11. Лебединский, С. И. Модель образовательных стандартов по русскому языку как иностранному: учеб.-метод. пособие / С. И. Лебединский, Г. Г. Гончар. Минск, 2003.
12. Молчановский, В. В. Преподаватель русского языка как иностранного: введение в специальность / В. В. Молчановский, Л. Шипелевич. М., 2002.
13. Пассов, Е. И. Программа-концентрация коммуникативного иноязычного образования / Е. И. Пассов. М., 2000.
14. Протченко, И. В. Лексикология и стилистика в преподавании русского языка как иностранного / И. В. Протченко, Н. В. Черемисина. М., 1995.
15. Теория функциональной грамматики / А. В. Бондарко [и др.]. М., 2013.
16. Теория и практика преподавания русского языка как иностранного: достижения, проблемы и перспективы развития: материалы 5 Международно. науч.- метод. конф. / редкол. С. И. Лебединский [и др.]. Минск, 2011.

17. Чумак, Л. Н. Методика преподавания русского языка как иностранного: учеб. пособие / Л. Н. Чумак. Минск, 2009.
18. Щукин, А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь / А. Н. Щукин. М., 2007.
19. Щукин, А. Н. Методика преподавания русского языка как иностранного / А. Н. Щукин. М., 2003.